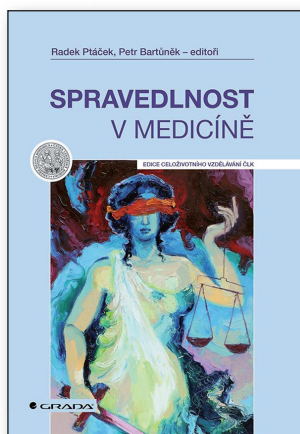

Radek Ptáček, Petr Bartůněk: Spravedlnost v medicíně

Praha, Grada Publishing a.s., 2022.

Vydání první, formát 170 × 245 mm, černobílý výtisk,
tvrdá vazba (vázaná).

ISBN: 978-80-271-6857-6 (ePub).

ISBN: 978-80-271-6856-9 (pdf).

ISBN: 978-80-271-2431-2 (print).

Cena tištěné knihy: 378 Kč.

Obsahem této knihy je soubor 17 přednášek přednesených na dvanácté konferenci Celoživotního vzdělávání lékařů pořádané Českou lékařskou komorou a konané 1. prosince 2022. Do uvedeného cyklu přednášek byla zařazena s vědomím, že sice jde o méně frekventované téma, ale v kontextu lékařské etiky téma mimořádně významné. Spravedlnost není daná inherentně, není zakódována geneticky. Je lidským, kulturním a sociálním konstruktem. Řadí se k lidským cnostem, a podle Aristotela je dokonce z lidských cností nejdůležitější. Kdy v historii vznikla, náleží mezi spekulace. Je ale dokladováno, že kromě Egypta ve starém Řecku i starém Římě ji reprezentovaly bohyně: pro Egyptany Maat, pro Řeky Themida, pro Římany Equitas a Justicia, po vzniku Spojených států amerických Lady Spravedlnost pro Američany. Z té doby jsou také symboly spravedlnosti a také znázorňování Spravedlnosti. Její sochy jsou doslova po celém světě, nejen v Evropě. V Praze, na Kampě, je krásná socha od Ludvíka Zieblanda a na budově soudu na Pankráci dokonce sochy dvě: jedna drží v ruce váhy, druhá meč. V Brně je zcela moderně pojatá socha od Mariuse Kotrby.

Problematika spravedlnosti v medicíně je skutečně široká. Kniha předkládá sedmáct pohledů – každý jiný. Jednotlivé kapitoly psali významní představitelé lékařské etiky, psychologie, práva, náboženství a některých medicínských specializací, např. chirurgie, neurologie, intenzivní medicíny, stomatologie ad. Komplex současných definic dílčích typů uvádí jako současné formy spravedlnost procedurální, distributivní, retrobutivní a restorativní. Ty se v různých oborech uplatňují různě významně. Ve zdravotnictví se ale všechny neuplatňují rovným dílem.

Téměř všichni autoři se shodují v tom, že ani svět, ani život spravedlivé nejsou. V otázce, zda je zdravotnictví spravedlivé, se autoři různí. I když ideový (teoretický) záměr míří k spravedlnosti, praktická realizace jej neumožňuje. Vždyť např. dostupnost lékařské péče ve velkých městech, kde je hustá síť velmi dobře technicky vybavených zdra-

voznických zařízení a dostupnost řady specialistů, lékařská fakulta, výzkumné zdravotnické ústavy, se liší, a vždy se bude lišit jak v technickém vybavení, tak personálně. A např. dojezdové časy rychlé záchranné služby, které se v městech mohou počítat v minutách, jsou pro osamělé samoty v desítkách minut, a v zimě, při snížené sjízdnosti komunikací i v hodinách. Některé z těchto faktorů jsou v současnosti a blízké budoucnosti neodstranitelné; vyžadovat proto absolutní spravedlnost medicíny ve všech aspektech není možné. Ale naproti tomu je opodstatněné žádat spravedlnost v úrovni a v kvalitě preventivní a léčebné péče. Proto by měla být nepřipustná nejednotnější omezování, např. odkazy na etnikum, věk, životní styl, různé závislosti a administrativní opatření zdravotních pojišťoven.

Referovaná kniha je tentokrát útlejší než knihy předehlé, ale její obsah je velmi závažný. Protože ono je maximálně závažné i samotné téma spravedlnosti. Řada zde prezentovaných myšlenek je inspirující nejen proto, že si otázku o spravedlnosti našeho oboru lékařů nekladou příliš často. Jsem přesvědčen, že se každý čtenář nejen poučí, ale i samozřejmě zamyslí, co může udělat on, aby naše zdravotnictví bylo skutečně spravedlivé.

Komu knihu doporučit?

Protože obsah knihy není oborově specifický, může zde každý lékař (a nejen lékař) najít pro sebe zajímavou kapitolu. Určitě nevynechejte kapitoly profesora PhDr. Ptáčka (Psychologie spravedlnosti a odpuštění), profesora MUDr. Jana Holčíka (Ekvita a zdraví populace) a kapitolu Mgr. Tibora Brečka (Spravedlnost Boží vs. Spravedlnost lidská).

Prof. MUDr. Jan Petrášek, DrSc.,
III. interní klinika, 1. lékařská fakulta Univerzity
Karlovy a Všeobecná fakultní nemocnice v Praze,
e-mail: petrjanv@email.cz